

Salzburg in cijfers

1

euro kost de eenmalige aanmelding voor het onbeperkte gebruik van de dienst van Citybike.

12

keer heeft de belangrijkste voetbalclub van de stad de nationale titel gewonnen. Negen keer (waaronder met de Nederlandse trainer Co Adriaanse) sinds de club in 2005 werd herdoopt in FC Red Bull Salzburg.

18

euro kost het om je auto een dag in de Altstadtgarage te parkeren.

22

gram weegt de enige echte Original Salzburger Mozartkugel, waarvan in de banketbakkerij Fürst elk jaar zo'n drie miljoen stuks met de hand worden vervaardigd.

45

procent van alle stemmen kreeg de sinds 1999 als burgemeester actieve sociaaldemocraat Heinz Schaden bij de laatste verkiezingen in maart 2014.

141

dagen in het jaar valt er neerslag in de vorm van regen of sneeuw in Salzburg – een gemiddelde dat bijna 60 procent hoger is dan in Wenen.

184

kilometer aan fietspaden ligt er in de stad.

202

jaar geleden viel de stad Salzburg met de omliggende streken definitief toe aan Oostenrijk.

204

hotels en pensions zijn in Salzburg beschikbaar voor bezoekers om te overnachten.

3511

medewerkers zetten zich in voor de Salzburger Festspiele in juli-augustus. De rest van het jaar zijn ruim tweehonderd personen hiervoor werkzaam.

8000

euro en vaak meer moet je inmiddels per vierkante meter neerleggen voor een nieuwe luxewoning op een toplocatie.

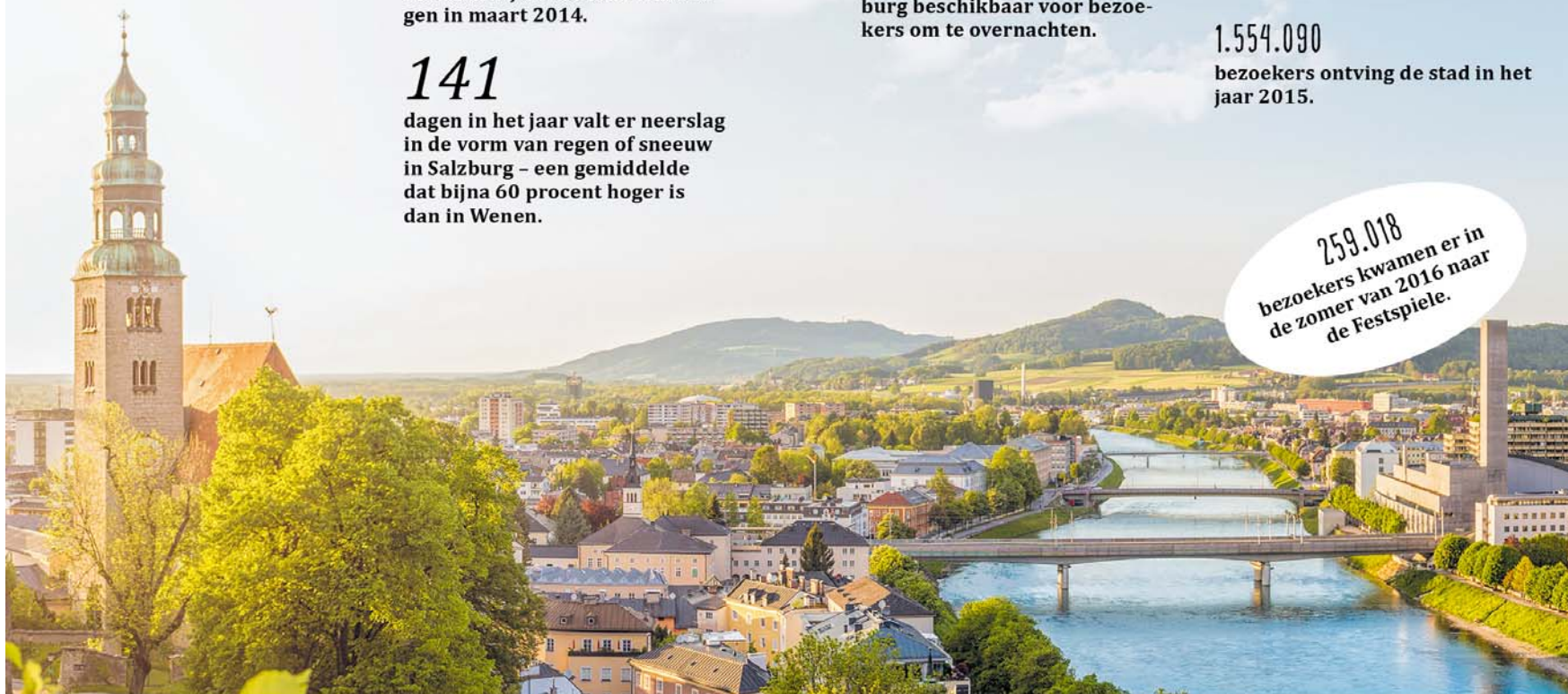
152.083

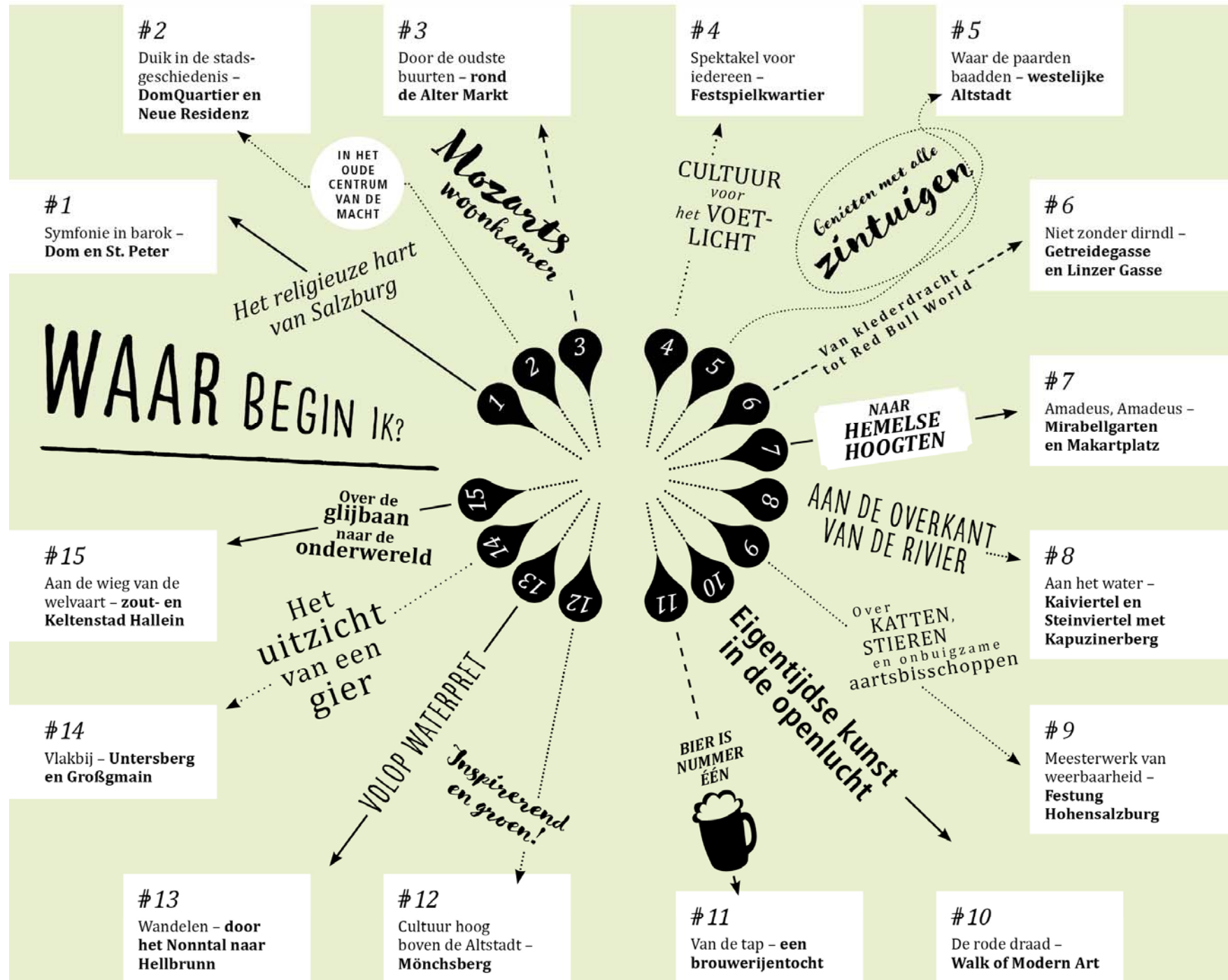
inwoners telde stad op 1 januari 2016.

1.554.090

bezoekers ontving de stad in het jaar 2015.

259.018
bezoekers kwamen er in de zomer van 2016 naar de Festspiele.

Op de hoek van de Neue Residenz, waar de Mozartplatz en de Residenzplatz samenkomen, wordt elke dag om 7, 11 en 18 uur een gratis openluchtconcert gegeven. Dan laat het beroemde, in Antwerpen vervaardigde, en in 1695 in de toren van het gebouw geïnstalleerde **Glockenspiel** 5 een melodie horen. Het repertoire van het complexe mechanische carillon omvat meer dan vijftig muziekstukken, met bewerkingen van vader en zoon Mozart en Johann Michael Haydn.

Een aangenaam café aan de Residenzplatz is het museumcafé van de Neue Residenz. Aan de tafeltjes buiten kijk je uit op de barokgevels en aan de andere kant de Michaeliskirche.

Onder de indrukwekkende plafondfresco's van J.M. Rottmayr begint hier de officiële rondgang door het 15.000 m² grote DomQuartier. Eerst kom je in de **pronkzalen** Rittersaal, Konferenzzimmer alias Ratszimmer, Antecamera, Audienszaal, en dan in de privévertrekken. Op de verdieping erboven volgt de **Residenzgalerie** met meer dan tweehonderd schilderijen van beroemde oude meesters en Oostenrijkse schilders van de barok en de biedermeiertijd. Hierna ga je via het noordelijke poortgebouw (mooi uitzicht vanaf het terras) naar de **Dom** (bij regen kun je een verdieping lager via een gang bij de kerk komen). Hier worden in het noordelijke oratorium kunstschaten van de barok getoond. Na een kijkje vanaf de orgelgalerij omlaag in de kerk, volgt tegenover de galerij het **Dommuseum** met kostbaarheden uit de duizendjarige kerkgeschiedenis.

Het volgende onderdeel is de **Kunst- und Wunderkammer**, die als een van de weinige collecties natuurwetenschappelijke objecten en curiosa in Europa de oorspronkelijke sfeer van de tweede helft van de 17e eeuw nog behouden heeft. Aansluitend wandel je door de **Lange Galerie**, waar de belendende Erzabtei St. Peter nu een selectie schilderijen toont. Via een imposant portaal kom je in de Wallistrakt, waar nu het **Museum St. Peter** is gehuisvest, met documenten over de geschiedenis van het klooster, maar ook liturgische objecten, zoals kelken en kruizen, en verder munten, devotieprenten en meer. Tot slot krijg je nog een kijkje in het vermaarde gotische **koor van de Franziskanerkirche**. De rondleiding eindigt weer in de Carabinierisaal.

Voorzichtige decompressie

Interessant is ook de bezichtiging van het interieur van de **Neue Residenz** 3, die Wolf Dietrich aan de oostzijde van de Residenzplatz liet bouwen als imposant verblijf voor gasten. Het gebouw, het had aanvankelijk vier vleugels, is later herhaaldelijk uitgebreid. Een paar jaar geleden is het gerenoveerd en nu biedt het onderdak aan het **Salzburg Museum**. Dit museum documenteert de geschiedenis en cultuur van de stad Salzburg. In de Spiegelsaal op de tweede verdieping toont men in de 'Schatkamer van archeologie en middeleeuwen' talloze waardevolle objec-

INFO EN OPENINGSTIJDEN

DomQuartier 2: Residenzplatz 1, www.domquartier.at en www.residenz.galerie.at, wo.-ma. 10-17, juli-aug. dag. 10-17, wo. tot 20 uur, € 12.

Salzburg 3 en **Panorama Museum** 4: Mozartplatz 1, www.salzburgmuseum.at, dag. 9-17 uur, € 4, 1e do. van de maand 18 uur gratis rondleiding.

ETEN EN DRINKEN

Manner Shop 1: Residenzplatz 6, www.manner.com, ma.-vr. 9-19 (tijdens Festspele tot 21), za.-zo. tot 18 uur, koffie met iets lekkers vanaf € 6,50. Voor een uitstekende lunch of diner kun je terecht in het **K+K-Restaurant** aan

de Waagplatz 2 (► blz. 95) of als je voorkeur uitgaat naar een rustieker omgeving in de Kaigasse bij **Wirtshaus Zwettler's** 3 (► blz. 92).

Uitneembare kaart: 2, C-D 4

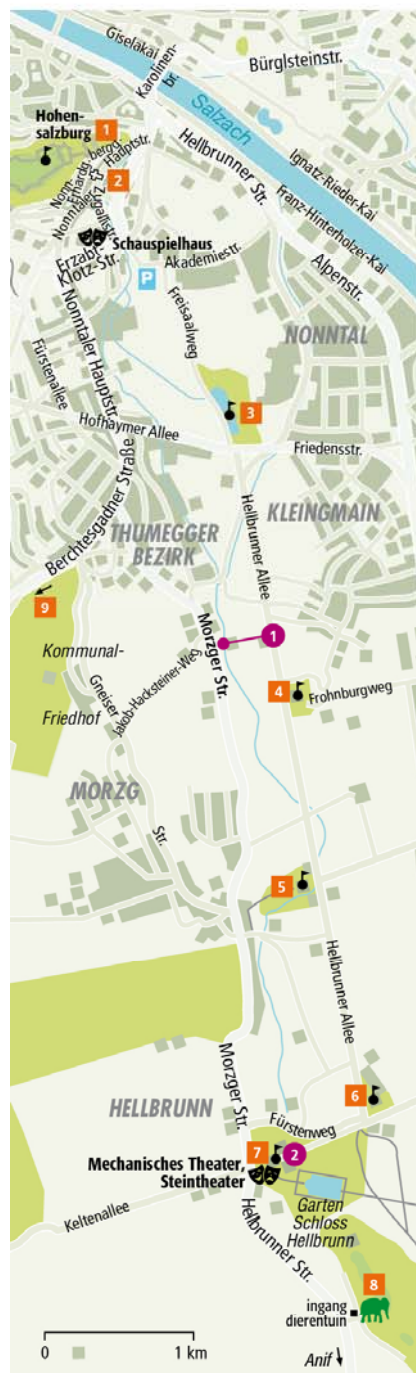
ten, waaronder de beroemde Keltische tuitkan van Dürrnberg, de helm die werd gevonden bij de Alpenpas Lueg, mijnbouwgereedschap uit de bronstijd, middeleeuwse munten en laatgotische Maria-altaren. De permanente expositie 'Mythos Salzburg' geeft een beeld van de geschiedenis, kunst en cultuur van de moderne tijd, met de absolutistische ingrepen van de aartsbisschoppen in het stadsbeeld, de weergaven van schilders uit de Romantiek en later van de toeristenindustrie, en actuele aspecten van het heden. Op de eerste verdieping geeft men een beeld van het leven en het werk van interessante Salzburgse mannen en vrouwen op het gebied van beeldende kunst, wetenschap, literatuur, muziek en kunstnijverheid.

Gedetailleerd overzicht

Een ondergrondse passage, waar archeologische vondsten uit de tijd van de Romeinen, diverse maquettes en kunstnijverheidsproducten staan opgesteld, voert ten slotte naar het **Panorama Museum** 4. In het middelpunt staat hier een in 1829 door Johann Michael Sattler geschilderd panorama dat op een oppervlakte van 125 m² een zeer gedetailleerd beeld rondom geeft van de stad en de omgeving, zoals het destijds te zien was vanaf de Festung Hohensalzburg.

Het is al meer dan dertig jaar geleden maar de **'Zaun des Anstoßes'** in de noordoosthoek van de Mozartplatz houdt de herinnering levend: halverwege de jaren 80 werd dankzij een burgerinitiatief de bouw van een kerncentrale (WAA) in het nabijgelegen Wackersdorf in Duitsland tegengehouden. In Salzburg groeide in 1986 het Anti-WAAhnsinns-Festival aan de rand van de Festspele uit tot een soort Woodstock. Daarna sloten Salzburg en het Duitse Schwandorf in 1986 een partnerschap tegen atoomenergie.

Uitneembare kaart: G/H 7-9 en kaart 3, A/B 2

HEENWEG

De wandeling van het Nonntal naar Hellbrunn duurt ongeveer een uur. Alternatieven: voor de heen- en terugweg (ook naar de diertuin) kun je bus 25 nemen vanaf/naar het centraal station of Altstadt/Staatsbrücke, een fiets huren (► blz. 113) of van apr.-okt. met panoramaboot of pendelbus (► blz. 113) gaan.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Stift Nonnberg: dag. vanaf 7 uur tot de schemering, 's zomers tot 19 uur; Erhardkirche: dag. 8-19 uur, beide: gratis.
Hellbrunn – Schloss en Wasserspiele: tel. 0662 820 37 20, www.hellbrunn.at, eind mrt.-eind apr., okt.-begin nov. 9-16.30, mei-juni, sept. tot 17.30, juli-aug. tot 18 uur, € 12,50 (combikaartje met diertuin).

ETEN EN DRINKEN

In de **Greisslerei im Gwandhaus** 1 (► ook blz. 102; tel. 0662 46 96 63 40, dag. 9-20 uur) kun je terecht – 's zomers op een mooi terras – voor een degelijk ontbijt, hapjes, koffie of een picknick. Na de bezichtiging van Hellbrunn: **Gasthaus im Schlosshof** 2 (tel. 0662 82 56 08, di.-zo. 9-18, juli-aug. tot 21 uur, degelijke kost € 11-16).

DIERTUIN

Naast Schloss Hellbrunn is de diertuin een mooi uitstapje voor een gezin met kinderen. De **Zoo Salzburg** 8 (www.salzburg-zoo.at, dag. vanaf 9 uur, begin aug.-begin sept. vr.-za. avondopening tot 22.30, laatste toegang 21 uur, € 10,50) heeft op een terrein van 14 ha ongeveer 1200 dieren, zoals leeuwen, jachtluipaarden, witte neushoorns en vrij rondvliegende valse gieren. Kenmerkend voor deze diertuin is de ruime opzet met veel bewegingsvrijheid voor de dieren.

benedictinessenklooster **Stift Nonnberg** 1 is sinds de oprichting omstreeks 700 door Sint-Rupert onafgebroken bewoond. Over de vroegste bouwgeschiedenis van het klooster is weinig bekend. Wel weten we van de inwijding van een romaanse Mariakerk in 1009. Deze werd in de 15e eeuw door brand verwoest en is vervangen door het huidige bouwwerk in gotische stijl.

Defilé van paleisjes

Hierna wandel je bergafwaarts en langs de door Johann Caspar Zugalli gebouwde **Erhardkirche** 2, een barokkerk met een centrale koepel, naar het Nonntal. Preciezer gezegd: de Erzabt-Klotz-Straße. Je neemt een zijweg hiertegenover achter het pension Freisaal en dan sta je aan de overkant van een groot parkeerterrein aan het begin van een prachtige wandelroute. Het eerste stuk, de Freisaalweg, voert je over een open weidelandschap en biedt een fantastisch uitzicht over het groengebied, op de Festung en het voorgebergte. Na zo'n 500 m zie je links in een vijver het **Wasserschloss Freisaal** 3. Dit slot stamt voor een deel uit de late 14e eeuw; het is echter particulier bezit en dus alleen van een afstand te bekijken.

Je steekt de Hofhaymer Allee over en volgt nu de 2,5 km lange **Hellbrunner Allee**. Aan deze laan vind je nog drie prachtige paleisjes. De laan zelf loopt bijna kaarsrecht door, maar wordt omringd door mooie autovrije wandelgebieden van weideland met bomen in een soort groot landschapspark. Het eerste paleis zie je na bijna 2 km aan je linkerhand: **Landschloss Frohnburg** 4. Dit slot in barokstijl was halverwege de jaren 60 voor de film *The Sound of Music* de locatie voor de buitenopnamen van de villa van de familie Trapp. Nu is het in gebruik als studentenhuis; met enige discretie kun je de binnenplaats en de tuin wel bezichtigen. Een eindje verderop kom je langs slot **Emsburg** 5 en slot **Emslieb** 6. Deze twee paleisjes in een vroege barokstijl zijn ook weer alleen van afstand te bekijken.

Hier houdt niemand het droog

Het imposante slotakkoord van de wandeling is **Schloss Hellbrunn** 7. Santino Solari, de bouwmeester van de Dom, ontwierp en bouwde deze *villa suburbana* in 1613-1619 in opdracht van

Stift Nonnberg is nog steeds een klooster dat wordt bewoond en gerund door benedictinessen. Daarom is het niet te bezichtigen. Alleen de kloosterkerk, de oudste Mariakerk van Salzburg, is voor publiek toegankelijk. Vooral interessant zijn de crypte met het rotsgraf van de eerste abdis, Sint-Erentrudis, het laatgotische vleugelaltaar in het koor en de omstreeks 1140 geschilderde romaanse fresco's onder het nonnenkoor.